

**ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
ЖУРНАЛИ**
6 ЖИЛД, 3 СОН

**ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ
ИССЛЕДОВАНИЙ**
ТОМ 6, НОМЕР 3

**JOURNAL OF LAW
RESEARCH**
VOLUME 6, ISSUE 3

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:
д.ю.н., проф.
(Doctor of Law, Professor)
Абдурасулова Қумринисо Раимқуловна

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:
д.ю.н., доцент
(Doctor of Law, Associate professor)
Файзиев Шохруд Фармонович

Ҳуқуқий тадқиқотлар журнали таҳририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет журнала Правовых исследований
Editorial Board Journal of Law research

12.00.01 - Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи. Ҳуқуқий таълимотлар тарихи / Теория права и государства, История правовых учений / Theory of law and state, History of legal doctrines

ю. ф. д., проф. Ҳалимбой Бобоев
ю. ф. д., проф. Аҳмедшаева Мавлюда
ю. ф. д., проф. Муҳиддинова Фирюза
ю. ф. д., проф. Адилходжаева Сурайё
ю. ф. д., проф. Сатторов Абдуғаффор

Yosuke Shamoto (Japan)
д.ю.н., проф. Артур Гамбарян
(Республика Армения)

12.00.02 - Конституциявий ҳуқуқ. Маъмурий ҳуқуқ. Молия ва божхона ҳуқуқи / Конституционное право; административное право; финансовое право / Constitutional Law; administrative law; financial right

ю. ф. д. Гулчехра Маликова
ю. ф. д. Хусанов Озод
ю. ф. н. Хван Леонид Борисович
ю. ф. д. Силиманова Светлана

Sung Un Lee (South Korea)
д.ю.н., доц. Пешкова Христина Вячеславовна
(Российская Федерация)

12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ / Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право / Civil law; Business law; family law; Private international law

юримик фанлар доктори, профессор
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган юрист Оқюлов Омонбой,
Рузиев Рустам, Рузиназаров Шухрат,
Шомухамедова Замира, Баратов
Миродил, Бобокул Тошев

Dr. Ahmad Issa Altweissi (Jordan)

12.00.04 - Фуқаролик процессуал ҳуқуқи. Хўжалик процессуал ҳуқуқи. Ҳакамлик жараёни ва медиация / Гражданское процессуальное право; хозяйственное процессуальное право, арбитражный процесс и медиация / Civil Procedure Law; Economic procedural law, arbitration process and mediation

юримик фанлар доктори, профессор,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган юрист Эсанова Замира
Нормуродовна, Мамасидиқов Музаффар

Jason A. Cantone Federal court center (USA)

12.00.05 - Меҳнат ҳуқуқи. Ижтимоий таъминот ҳуқуқи / Трудовое право; право социального обеспечения / The Labor law; Social security law

ю.ф.д., проф. Усманова Муборак Акмалхановна
ю.ф.н., доц. Гасанов Михаил Юриевич
ю.ф.н., доц. Сатторова Гулноза
ю.ф.н., доц. Муродова Гулнора

д.ю.н., проф. Денисов Глеб
(Российская Федерация)

12.00.06 - Табиий ресурслар ҳуқуқи. Аграр ҳуқуқ. Экологик ҳуқуқ / Природоресурсное право; аграрное право; экологическое право / Natural resource law; Agrarian law; Environmental law

Ю.ф.д., проф. Файзиев Шухрат Хасанович,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган
юрист ю.ф.н, доц. Скрипников Николай
Кузмич, ю.ф.д., проф. Усмонов Муҳаммади
Бахридинович, ю.ф.д., проф. Холмўминов
Жума, ю.ф.д., проф. Жўраев Юлдаш
Ачилович

Долгополов Кирилл Андреевич
(Российская Федерация)

**12.00.07 - Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш.
Адвокатура / Судебная власть. Прокурорский надзор. Организация правоохранительной
деятельности. Адвокатура / The judicial authority. Prosecutor supervision. Organization of law
enforcement activities. Advocacy**

Ю.ф.д., проф. Пўлатов Бахтиёр Халилович,
Ю.ф.д. Саломов Баҳром Саломович,
ю.ф.д., проф. Салаев Нодирбек Сапарбаевич
(Тошкент давлат юридик университети)

James B. Eaglin Федерал суд Маркази (АҚШ)
д.ю.н., проф. Кайрат Осмоналиев (Қирғизистон
Республикаси) к.ю.н., доц. Сергей Шошин
(Российская Федерация), д.ю.н., проф. Алексей
Кибальник (Российская Федерация), д.ю.н., проф.
Кудрявцев Владислав Леонидович (Российская
Федерация)

**12.00.08 - Жиноят ҳуқуқи. Криминология. Жиноят-ижроия ҳуқуқи /
Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право /
Criminal law and criminology; Criminally-executive law**

Ю.ф.д., проф. Кабулов Рустам, Ўзбекистон
Республикасида хизмат кўрсатган юрист,
ю.ф.д., проф., Рустамбаев Мирзаюсуп
Ҳакимович, ю.ф.д., проф. Ражабова Мавжуда
Абдуллаевна, ю.ф.д., проф. Зуфаров Рустам
Ахмедович, ю.ф.д., проф. Тахиров Фарход,
ю.ф.д., проф. Исмоилов Исомиддин,

Matthew Light (Canada), проф. Юлдошев Рифат
Раҳмаджонович (Республика Таджикистан),
д.ю.н., проф. Елене Антонян Александровна
(Российская Федерация), д.ю.н., проф.
Джансараева Рима Ернатовна (Республика
Казахстан), Кирил (Российская Федерация)

**12.00.09 - Жиноят процесси. Криминалистика. тезкор-қидирув ҳуқуқ ва суд экспертизаси /
Уголовный процесс, криминалистика, оперативно-розыскное право и судебная экспертиза / Criminal
procedure, criminalistics, operative-search law and judicial examination**

Ю.ф.д., проф. Иноғомжоновна Зумратхон
Фатхуллаевна, ю.ф.д., проф. Пўлатов Юрий
Сайфиевич, ю.ф.д. Мухиддинов Фахриддин,
ю.ф.д., проф. Тўлаганова Гулчехра Заҳитовна,
ю.ф.д. Миразов Даврон

Kevin Curtin (USA), Jurgen Maurer (Germany),
д.ю.н., проф. Стойко Николай Геннадьевич
(Российская Федерация), Проф. Рыжаков
Александр Петрович (Российская Федерация),
д.ю.н., проф. Зайниддин Искандаров (Республика
Таджикистан), Проф. Сергей Пен (Республика
Казахстан), доц. Алексей Пурс (Республика
Беларусь)

12.00.10 - Халқаро ҳуқуқ / Международное право / International law

ю.ф.д., проф. Исмоилов Баходир,
ю.ф.д., проф. Маткаримов Гулчехра,
ю.ф.д., проф. Юлдашева Говхержан

Alexander Trunk (Germany)

Мусахҳиҳ: Нурмуҳаммад Ҳамидов

Дазайн - саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

1. Гаипов Равшан Абдужалилович ЖАМОАТ ТАРТИБИ ВА ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БУГУНГИ КУННИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАСИ.....	5
2. Хамдамова Фируза Уразалиевна ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ (ЗАРУБЕЖНЫЙ И НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОПЫТ).....	13
3. Сайдуллаев Шахзод Алиханович, Рустамов Рустамбой Қувандиқ ўғли ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ.....	21
4. Сайдивалиева Хуршида Ходжиакбаровна, Алимов Аброр Алишерович НАУЧНО-ТЕОРИТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВНЕДРЕНИЯ СОЦИАЛЬНОГО КОНТРАКТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	29
5. Ярашев Бобомурод Чалгашевич МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИ ЛОКАЛ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....	38
6. Зиядуллаев Махмуджон Джуракулович ФУҚАРОЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШДА ДАВЛАТ ПЕНСИЯ ТАЪМИНОТИНИНГ ЎРНИ.....	45
7. Джураев Ихтиёр Бахтиёрлович ХОРИЖИЙ ДАВЛАТЛАРДА ТАЪЛИМ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИК, УНИ ИЖРОСИНИ ТАЪМИНЛАШ ВА НАЗОРАТ ҚИЛИШ МЕХАНИЗМЛАРИ.....	53
8. Мирзаев Жаҳонгир Умирзоқович ТАЛОНЧИЛИК ЖИНОЯТИНИ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....	61
9. Марданов Жасурбек Ҳусниддин ўғли СОЛИҚЛАР ЁКИ БОШҚА МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАРНИ ТЎЛАШДАН БЎЙИН ТОВЛАШ ЖИНОЯТИНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА ТЕРГОВНИ ТАШКИЛ ЭТИШ НАЗАРИЯЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	68
10. Шодиев Ғулом Махамматович РЕАБИЛИТАЦИЯ ТУШУНЧАСИ: ПАЙДО БЎЛИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ.....	76
11. Тулаганова Гулчехра Захитовна, Таджибаева Альбина Юлдашбаевна СУДЬЯЛАРНИНГ ЧИНАКАМ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ КАФОЛАТИ.....	84
12. Туйчиев Абдулло Орипович ЎЗЛАШТИРИШ ЁКИ РАСТРАТА ЙЎЛИ БИЛАН ТАЛОН-ТАРОЖ ҚИЛИШ ЖИНОЯТИНИНГ КРИМИНАЛИСТИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	93

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ JOURNAL OF LAW RESEARCH

Тулаганова Гулчехра Захитовна,

Тошкент давлат юридик университети

Суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи

органлар ва адвокатура кафедраси

профессори, юридик фанлар доктори

E-mail: g.tulaganova@tsul.uz

Таджибаева Альбина Юлдашбаевна,

Тошкент давлат юридик университети

Жиноят ҳуқуқи, криминология ва

коррупцияга қарши курашиш кафедраси

доцент вазифасини бажарувчи,

юридик фанлар номзоди

E-mail: albinatadzibaeva616@gmail.com

СУДЬЯЛАРНИНГ ЧИНАКАМ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ КАФОЛАТИ

For citation: Tulaganova Gulchekhra Zakhitovna, Tadjibaeva Albina Yuldashbaevna. GUARANTEES OF TRUE INDEPENDENCE OF JUDGES. Journal of Law Research. 2021, vol. 6, issue 3, pp. 84-92

<http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2021-3-11>

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада мамлакатимизда суд тизимида олиб бораётган ислохотлар ва асосий вазифалари ўрганилган. Шунингдек, суд ҳокимиятининг тарихи, судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш масалалари, бугунги кунда судьяларга қўйилган талаблар ҳамда суд тизимининг ташкилий жиҳатдан таъминлашда хорижий давлатлар тажрибаси таҳлил этилган. Шу билан бирга, судьяга нисбатан интизомий жавобгарлик масаласини қўллаш, судлар фаолиятини янада такомиллаштириш масалалари ҳам таҳлил этилган. Суднинг мустақил бўлиши инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва чинакамига муҳофаза қилишнинг зарур шарти сифатида таъкидланган.

Калит сўзлар: Судья, суд-ҳуқуқ тизими, судлар фаолияти, суд қарори, биринчи инстанция суди, суд ҳокимияти, иқтисодий ишлар, давлат айбловчиси, ахборот-коммуникация технологиялари, апелляция, Олий суд, протест, ҳукм, ҳал қилув қарори, ажрим, қарор, жиноят, халқаро стандартлар.

Тулаганова Гулчехра Захитовна,

Профессор кафедраси Суд, правоохранительные органы и адвокатура Ташкентского государственного

юридического университета,

доктор юридических наук

E-mail: g.tulaganova@tsul.uz

Таджибаева Альбина Юлдашбаевна,
исполняющий обязанности доцента кафедры
Уголовного права, криминологии и
противодействия коррупции
Ташкентского государственного
юридического университета,
кандидат юридических наук
E-mail: albinatadzibaeva616@gmail.com

ГАРАНТИИ ИСТИННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ СУДЕЙ

АННОТАЦИЯ

В данной статье исследуются реформы и основные задачи судебной системы в нашей стране. Также, проведен анализ истории судебной системы, вопросы обеспечения истинной независимости судей, требований к судьям на сегодняшний день, опыт зарубежных стран в организационном обеспечении судебной системы. Кроме того, были проанализированы вопросы дисциплинарной ответственности судей и дальнейшего совершенствования судебной системы. Независимость судебной власти была подчеркнута как необходимое условие признания, всестороннего обеспечения и подлинной защиты прав человека.

Ключевые слова: Судья, судебная система, судебная деятельность, решение суда, суд первой инстанции, судебная власть, экономические дела, прокурор, информационные и коммуникационные технологии, апелляция, Верховный суд, протест, определение, решение, постановление, приговор, преступление, международные стандарты.

Tulaganova Gulchekhra Zakhitovna,
Professor of the Department of Court
Law enforcement and advocacy
Tashkent State University of law
Doctor of law

E-mail: g.tulaganova@tsul.uz

Tadjibaeva Albina Yuldashbaevna,
Associate Professor of the Department
Criminal Law, Criminology and anticorruption
Tashkent State University of Law
Doctor of philosophy in Law
E-mail: albinatadzibaeva616@gmail.com

GUARANTEES OF TRUE INDEPENDENCE OF JUDGES

ANNOTATION

This article examines the reforms and main tasks of the judicial system in our country. Also, the analysis of the history of the judicial system, issues of ensuring the true independence of judges, the requirements for judges today, the experience of foreign countries in the organizational support of the judicial system. In addition, the issues of disciplinary responsibility of judges and further improvement of the judicial system were analyzed. The independence of the judiciary was emphasized as a prerequisite for the recognition, full provision and true protection of human rights.

Keywords: Judge, judicial system, judicial activity, court decision, court of first instance, judiciary, economic cases, prosecutor, information and communication technology, appeal, Supreme Court, protest, determination, decision, ruling, sentence, crime, international standards.

Маълумки, судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, ушбу лавозимга малакали кадрларни танлаш, судьялик касбига тайёрлаш ва тайинлаш тизимини тубдан

такомиллаштириш, шу билан бирга, фуқароларнинг одил судловга бўлган ишончини ошириш бўйича соҳада изчил ишлар олиб борилмоқда. Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш мақсадида 2020 йилнинг 24 июль куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-6034-сонли Фармони [1] имзоланди. Ушбу фармондан келиб чиқиб амалиётдаги айрим муаммоларни бартараф этиш мақсадида, яъни суд ҳимоясини таъминлашдаги ортикча бюрократик тўсиқлар сақланиб қолаётганлиги, суд қарорларини қайта кўришнинг бир-бирини такрорловчи босқичларнинг мавжудлиги, инвесторлар ҳуқуқларининг суд ҳимоясида бўлиши етарли даражада ташкил этилмаганлиги ва бошқа бир қатор масалалар суд органларининг амалдаги тузилишини замон талаблари ва халқаро стандартларга мувофиқ қайта кўриб чиқишни тақозо этиб бир қанча вазифалар белгилаб берилди. Жумладан, суд ишларини назорат тартибида кўриш институтини тугатиш, Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Бош прокурори ва улар ўринбосарларининг суднинг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ҳамда қарорлари устидан назорат тартибида протест киритиш ҳуқуқини бекор қилиш; жиноят ишларини судда кўриш учун тайинлаш босқичида иш юзасидан қарорларни тортишув тамойилига риоя этган ҳолда тарафлар иштирокида қабул қилиш тартибини белгилаш, жиноят ишининг умумий тартибда кўриб чиқирилишига тўсқинлик қилувчи омилларни тезкорлик билан аниқлаш ва бартараф этиш имконини берувчи дастлабки эшитув босқичини киритиш; туманлараро, туман (шаҳар) судларининг қарорларини вилоят ва унга тенглаштирилган судлар томонидан, вилоят ва унга тенглаштирилган судларнинг биринчи инстанция суди сифатида чиқарган қарорларини эса Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судлов ҳайъатлари томонидан апелляция тартибида қайта кўриб чиқиш, апелляция тартибида кўриб чиқилган суд қарорларини Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судлов ҳайъатлари томонидан кассация тартибида қайта кўриб чиқиш шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Олий суди судлов ҳайъатлари томонидан кассация тартибида кўриб чиқилган ишлар бўйича чиқарилган суд қарорларини Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Бош прокурори ва улар ўринбосарлари протестига кўра кассация тартибида такроран кўриб чиқиш ҳамда давлат айбловчиси айбловдан воз кечган тақдирда реабилитация асосларига кўра жиноят ишини тугатиш; прокурор томонидан суднинг қонуний кучга кирган ҳукми, ҳал қилув қарори, ажрими ёки қарори бўйича ишларни, ушбу ишлар юзасидан тарафлар мурожаати мавжуд бўлган ҳолдагина, суддан чақириб олиб ўрганиш; қонунда назарда тутилган ҳоллардан ташқари судларда бошқа шахсларнинг ташаббуси билан кўзғатилган фуқаролик ва иқтисодий ишларнинг кўрилишида прокурор ўз ташаббуси билан иштирок этишини истисно этиш каби масалалар киритилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев томонидан 2020 йил 7 декабрда қабул қилинган ПФ-6127-сонли фармони [2] айнан судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш ҳамда суд тизимида коррупциянинг олдини олиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирларига бағишланган. Давлатимизда босқичма-босқич ва изчиллик билан олиб борилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг энг асосий вазифаларидан бири бу суднинг амалдаги мустақиллигини таъминлаш ва одил судловни амалга оширишдир. Амалга оширилаётган ислохотлар суд-ҳуқуқ соҳасини демократлаштириш ва эркинлаштиришга, суд ҳокимиятининг фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги роли ва аҳамиятини оширишга замин яратди. Одил судлов ва суд мустақиллиги масалаларига жуда катта эътибор бериб, шундай деган эдилар: Жамиятимиз ҳаётида қонун устуворлигига эришиш учун ҳокимиятнинг уч тармоғи – қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятининг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш зарур. Шундагина ҳокимият тармоқлари орасида том маънодаги мувозанат қарор топади, содда қилиб айтганда, адолат тарозиси бузилмайди. Жонажон Ўзбекистонимиз эришган натижаларимиз тарихга айланиб, олдимизда янги-янги ўзгаришларни амалга ошириш бўйича улкан вазифалар ва имкониятлар пайдо бўлмоқда. Бугунги кунда ислохотларимиз самараси кўп жиҳатдан тўртта муҳим

омилга — яъни, қонун устуворлигини таъминлаш, коррупцияга қарши қатъий курашиш, институционал салоҳиятни юксалтириш ва кучли демократик институтларни шакллантиришга боғлиқ.

Аввало, суд мустақиллигини тўлиқ таъминлаш — энг муҳим вазифаларимиздан бири бўлиши зарур. Бу борада қабул қилган қонуний чора-тадбирларимиз аниқ натижалар бера бошлади. Ушбу ижобий ўзгаришларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг судьялар мустақиллиги бўйича махсус вакили Диего Гарсия-Саян ҳам алоҳида эътироф этди. Ўтган 3 йилда 1 минг 989 нафар, 2019 йилнинг ўзида 859 нафар фуқарога нисбатан оқлов ҳукми чиқарилди. Шунингдек, 2019 йилда 3 минг 81 нафар шахс суд залидан озод қилинган бўлса, 2 минг 623 нафар фуқарога асоссиз қўйилган моддалар айбловдан чиқарилди ва ўзгартирилди [3].

Судьяларимизнинг адолатни ва қонун устуворлигини таъминлаш борасида оқлов ҳукмларини чиқараётгани, ҳеч шубҳасиз, суд-ҳуқуқ соҳасидаги энг катта ютуғимиздир [4]. Сўнгги йилларда мамлакатимизда суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар натижасида суд ҳокимияти тизимини янада такомиллаштирилганлиги, жиноят ва фуқаролик ишлари бўйича судларнинг ташкил этилганлиги, ҳарбий судлар фаолиятини тартибга солувчи қонун ҳужжатлари қабул қилинганлиги ва қўллаб-қувватловчи ислохотларни санаб ўтиш мумкин. Шубҳасиз, мазкур ислохотлар суд ҳокимияти мустақиллигини кучайтириш, фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликларининг суд орқали ҳимоя қилиш тизимининг соддалашишида муҳим аҳамият касб этди.

Шу билан бирга, суд тизимида етарли билим ва ҳаётий тажрибага эга бўлган муносиб кадрларни танлаш ва лавозимга тайинлаш ҳамда судьялар фаолиятини холис баҳолаш жараёнларига замонавий ахборот-коммуникация технологиялари жорий этилганлиги бу борадаги ишлар шаффофлигининг етарлича таъминланганлигини кўришимиз мумкин.

Шунингдек, суд ҳокимияти тизимида коррупция ҳолатларини келтириб чиқарувчи сабаб ва шарт-шароитларни амалиётда чуқур ўрганилди ва таҳлил қилинди, коррупцияга қарши курашиш ва унинг олдини олиш тизимини самарали йўлга қўйилди. Суд ҳокимияти жамиятни бошқаришнинг ўзига хос тармоғи сифатида узок ўтмишга эга. Ҳар бир жамият аъзосининг хусусий манфаатлари турли-туман ва доимий бўлгани боис, уларнинг ўртасида зиддиятлар барҳам бўлиши бемуболага мушкул. Улар турли даражада ўзаро низо ва тўқнашувлар шаклида кескинлашуви, ахлоқ-одоб меъёрларини менсимаслик, бир-бирига маънавий, жисмоний ва моддий зарар етказиш, ниҳоят, жиноий қилмишларга олиб келиши табиий. Жамият учун бундай нохуш ҳоллар, шубҳасизки, хавфли. Жамият ва давлат бошқарувчилари уларга барҳам бериш, низолашувчиларни ўзаро келиштириш, мurosага келтириш, ноҳақлик бўлмаслигига интилади. Бу жиддий иш билан шуғулланиш аста-секин алоҳида лавозимдаги шахсларнинг доимий вазифасига, ҳокимиятнинг одил судловни амалга оширувчи мустақил тармоғига айланиб боради. Суд ҳокимиятининг мустақиллигига, адолатнинг қудратига тан беришдек оламшумул воқеликлар тарихда сон саноксиз. Бизга маълумки, мамлакатимиз чор россиясининг мустамлакасига айлантилган даврда одил судловни қозилик ва бийлик судлари амалга оширган. Афсуски, улар ҳақида, уларнинг фаолияти нақадар мустақиллик тамойилига мос бўлгани ҳақида тарихий маълумотлар, ҳужжатлар тўлиқ сақланмаган. Судларнинг мустақиллигини тан олмаслик шўролар даврида айниқса очик кўринишда намоён бўлган. Чунончи, Туркистон ўлкасида ва Ўзбекистон Республикаси ташкил этилган дастлабки йилларда Адлия халқ комиссари айни вақтда прокурорлик вазифасини бажарган, унинг ўринбосарларидан бири эса, Олий суднинг раиси ҳисобланган. Бир неча ўн йиллар давомида прокуратура тизимида жиноят ва фуқаровий ишларни судларда кўриш устидан назорат юритиш бошқармалари фаолият юритган.

Суд ҳокимиятининг мустақил бўлишига эришиш фақат миллий вазифагина эмас, балки халқаро аҳамиятга эга. Суднинг мустақил бўлиши инсон ҳуқуқларини тан олиш кенг қамровли таъминлаш ва чинакамига муҳофаза қилишнинг зарур шarti сифатида [5] алоҳида эътиборга молик.

Суд ишларини юритишда мустақиллик ва ҳолисоналикни юксак даражада бўлишига кўмаклашуви, суд ишлари одилона муҳокама қилиниши ва ҳуқуқнинг устуворлиги тамойилига мос бўлиши лозимлиги тавсия этилганидек, судьяликка номзодларни танлаш, судьяларга таълим бериш, малакасини ошириш, уларнинг касбий фаолиятига баҳо бериш, юқори лавозимга ўтказиш, интизомий таъсир чораларини кўриш, суд бюджети каби масалалар турли, уларнинг ваколатлари, фаолият юритишини ташкил этиш ва иш услубларини Судлар тўғрисидаги янги қабул қилинадиган қонун билан тўлиқ тартибга солиш механизми ишлаб чиқилган.(6)

Суд бюджети бўйича суд департаменти унга илгариги йиллик ҳисоботларни таҳлил қилиб, келгуси йил харажатларини аниқ белгилаши ва ҳукуматни бу ҳақда хабардор этиши, қонун чиқарувчи органнинг тегишли бюджет қўмитасида ва парламент мажлисида ўз таклифларини асослаши учун имкониятларини янада кенгайтириш лозим. Айни вақтда шу комиссия кенгайтирилган ҳайъатда бюджет маблағлари, моддий-техник тақсимотини ҳам ҳал этиши мақсадга мувофиқ. Аксарият хорижий давлатларда, шу жумладан Россия Федерацияси ва Қозоғистонда суд тизимининг судларни ташкилий жиҳатдан таъминлаш, судьялар корпусига заҳира тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш ишлари ҳамда моддий-техникавий таъминоти судларнинг ўзига юклатилган – Олий суд қошидаги Департамент томонидан амалга оширилади. Судлар учун пул маблағлари давлат бюджетида алоҳида белгиланади ва Олий суд ихтиёрига берилади.

2017 йил 7 апрелда “Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги қонун матбуотда эълон қилинди. Бизнинг қонунчилигимизда Судьялар олий Кенгаши конституциявий мақомга эга, мустақил, ҳеч қайси давлат органи таркибида ёки ҳузурида эмас ҳамда вазифа ва ваколатлари, ҳатто номи ҳам аввалги Комиссиядан фарқ қилади. – Кенгашнинг ваколатларига судьяларни интизомий жавобгарликка тортиш масаласини кўриб чиқиш ва материалларни судьяларнинг тегишли малака ҳайъатларига юбориш судьяларни жиноий ёки маъмурий жавобгарликка тортиш масалалари юзасидан ҳулоса бериш, судьяларнинг малака ҳайъатлари фаолиятига умумий раҳбарликни амалга ошириш, жисмоний ва юридик шахсларнинг судьялар томонидан одоб-ахлоқ қоидаларини бузиш масалаларига доир муружаатларини кўриб чиқиш, судьяларнинг фаолиятини ўрганиш ва баҳолаш мезонларини тасдиқлаш, судьяларни касбий тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этишга доир дастурни тасдиқлаш Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузуридаги Судлар фаолиятини таъминлаш департаменти директорининг ўз фаолияти тўғрисидаги ахборотини ҳар йили эшитиш каби ва бошқа ваколатлар киради.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Одил судлов муаммоларини ўрганиш тадқиқот маркази негизида Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби ташкил этилган. Бу ҳақда Ўзбекистон президентининг “Судьялик лавозимларига номзодларни тайёрлаш, судьялар ва судлар аппарати ходимларини қайта тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорида кўрсатиб ўтилган.

Биз биламизки судья бўлиш учун бир қанча талаблар қўйилган. Судьяларга яна бир шундай талабни кучайтириш лозимки, бошқа юридик хизмат ходимлари каби аналитик-таҳлил қилиш кўникмаларига янада кенгрок эга бўлиши лозим. Биз ҳам Тошкент давлат юридик Университетида битирчи бакалавр талабалари судьяликка лойиқ бўлиш учун амалий машғулотларда 1 курсдан бошлаб, суд мажлисини бошқариш кўникмаларини эгаллаш кабиларга кенг ўрин берилган бўлиб, кўпгина семинар дарс машғулотларига сайёр дарслар ташкил этилиб, малакали тажрибали ўқув машғулотларини кўп йиллик тажрибага эга бўлган моҳир судьялар ўтказиб келмоқдалар. Суд маданияти, суд этикаси, мулоқот моҳирлиги, нутқ санъати, ҳуқуқшунос тили кабилар тегишли дастурларда батафсил назарда тutilган.

Энг асосийси, судьяликка номзодлар рўйхатига киритиш олдидан бўлажак номзоднинг ўтмиши, ахлокий поклиги, илгари судланмагани, ҳуқуқбузарлик қилмагани тегишли давлат органлари орқали текширилиши, агар салбий маълумотлар олинса, бу ҳақда номзодликка талабгор шахс хабардор этилиши шарт. Судьяликка номзодлар танлаш ва

уларни лавозимига тавсия этишда хатоларга йўл қўймаслик мақсадида, бу масалаларни ҳал этишда ошкоралик тамойилидан кенгроқ фойдаланиб келмоқда. Судьялик лавозимлари қаерда бўш экани ва судьяликка номзодларнинг рўйхати даврий матбуотда эълон қилиниши ҳам ўзини оқлайди, яъни юқорида санаб ўтилган. Судьялар Олий Кенгаши ва Судьялар Олий мактабининг сайтларида эълон қилиниб боришда ва бу ҳақда, аҳолининг фикрини билишга ёрдам беради.

Судьялар ўз фаолияти давомида ҳисоботлар тақдим этиб боради. Судьяларнинг ҳисоботлари уларнинг масъулиятини оширади. Муайян мазмунда ва меъёрида бундай ҳисоботлар аҳоли эътиборига етказилиши ва ОАВда, ҳуқуқий тарғибот туридек ўрин эгаллаши фойдали. Таассуфки, суд мажлислари ҳатто ҳуқуқий газеталарда ҳам аҳён-аҳёнда баён этилади. Журналистлар учун бу, албатта, анча мураккаб ва ўта масъулият талаб этади. Лекин одил судловни амалга оширишда судлар тўғрисидаги ижобий ва салбий маълумотларни яшириш ўзини оқламайди. Шубҳасизки, судьяларнинг фаолиятига баҳо беришда алоҳида эҳтиёткор бўлиш лозим. Шу сабабли, бундай расмий баҳо судьяларнинг тегишли кенгашлари томонидан берилиши, турли давлат органлари ва жамоаларга маълум қилиниши мумкин.

Судьяларнинг ҳисоботларида улар муайян даврда қанча жиноий ишларини кўриб ҳал этганлари, қанча қарор, ажрим ва ҳукмлари юқори судлар томонидан маъқуллангани, қанчаси бекор қилинганлиги ёки ўзгартилганлиги ҳақида рақам-кўрсаткичлар ўрин олади. Лекин судьянинг иш ҳажмини ва сифатини фақат статистик кўрсаткичлар асосида баҳолаб бўлмайди. Судья йўл қўйган хатолар турлича бўлиши инobatга олинishi лозим. Доимо, ҳар қандай ҳолларда хатосиз, моҳирлик билан тўғри қарорлар чиқариш жуда мушкул.

Судья муҳокамасидаги ишлар катта-кичиклиги, мураккаблиги, далилларнинг чалкашлиги, бир-бирини инкор қилиши ва бошқа бир қанча омилларни эътиборга олмай бўлмайди. Судья фақат кўпол, кечириб бўлмайдиган хатоси, қилмиши, билатуриб ноҳақ қарор чиқаргани учун интизомий ва ундан жиддий жавобгарликка тортилиши лозим. Касбий нуқсонлар, малакасизлик учун судья лавозимидан четлатилиши ва бундай шахс судьяликка, албатта, нолойиқ.

Судьяга нисбатан интизомий жавобгарлик масаласини кўриш, унинг ноўрин қилмиши, лоқайдлиги ёки ғайриқонуний қарори устидан норозилик аризаси ва ҳар қандай шикоятлар, қоида бўйича, ошкора текширилади ва ҳал этилади. Судьянинг интизомий жавобгарлигига тортишда шу жумладан адвокатларнинг фикр-мулоҳазалари ҳам инobatга олинishi лозим. Энди судьяларнинг айрим ваколатларига тўхталиб ўтсак. Халқаро ҳуқуқий манбаларда, жумладан, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида ҳамда Фуқаровий ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисида, Халқаро пактда ҳар бир ушланган ёки қамоққа олинган шахс имкон борича тезликда бу ҳақда ўзи истаган шахсга хабар бериши, адвокатнинг хизматидан фойдаланиши ва судьяга олиб борилиши, унинг ушлаб турилиши ёки қамоқда сақланиши асосли ва қонуний эканлигини судья ҳал этиши талаб қилинади.

Миллий қонунчилигимизда бу амалга ошириладиган муҳим тартиб судларнинг мустақиллигини, одил судлов фақат судлар томонидан амалга оширилиши, шахсга нисбатан ҳар қандай мажбурлов чорасини Конституциямизнинг 13, 19 ва 44-моддалари талабларига риоя қилиб қўллаш мумкинлигига асосланган ҳамда ўз самарасини бериб келмоқда.

Судларнинг мустақиллигини таъминлашга оид вазифалар суднинг ваколатларига кирадиган, бинобарин, одил судловни амалга оширишдан иборат фаолиятни давлатнинг бошқа органлари, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахсларга топшириш Конституцияга зид [8].

Хусусан, шахсни айбдор деб ҳисоблаш ва унга жазо тайинлаш, тиббий ёки тарбиявий йўсиндаги мажбурлов чораларини қўллаш, қуйи суд томонидан чиқарилган қарор, ажрим, ҳукми бекор қилиш ёки ўзгартиш фақат тегишли суднинг ваколати эканини қатъий таъминланган. [9]. Шу сабабли, шахсни қамоққа олиш тўғрисидаги ЖПК 243-моддасига [10] мувофиқ, суд чиқарган ажримни фақат суд бекор қилиши ўринли бўларди.

Жиноят ишларини судгача юритиш босқичида қонунда санаб ўтилган процессуал мажбурлов чораларини қўллаш, суд назорати остида қўлланилиб келаётганлиги прокурор, терговчи, суриштирувчи ва суриштирув органининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлик) ва қарорлари устидан шикоятларни фақат прокурорлар эмас, судлар ҳам кўришга ваколатли бўлишлари Конституциямизнинг 44-моддаси талабларига мувофиқ эканлигини қайд этиш лозим.

Судларнинг мустақиллигига путур етказган шўро даврининг яна бир сарқити тўғрисида тўхталиб ўтиш жоиз.

Шуни эслатиб ўтиш жоизки, баъзи хорижий мамлакатларда бундай ҳолларда суд тайинлаши мумкин бўлган жазо чоралари анчайин жиддий. Масалан, давлат айбловчиси ёки химоячи узрли сабабсиз келмагани учун суд мажлиси кейинга қолдирилса, бу ҳолни АҚШ судлари суд муҳокамасини атайлаб чўзиш деб ҳисоблаб, давлат айбловчисига 250 АҚШ доллари миқдорида, химоячига у оладиган гонорарнинг 25 % ҳажмида жарима солишлари мумкин. Бундай тартиб судьяларнинг талабларига ва таклифларига эҳтиёткорона эътибор беришга мажбурлайди.

Судьялар ўз фаолиятларини янада мустақил, ҳеч кимнинг ёрдами, иштироки, ҳамкорлигига муҳтож бўлмай, бажаришлари учун кенг имкониятларга эга бўлишлари ҳақида ғамхўрлик, ҳар томонлама, турли-туман ва доимий бўлиши лозим. Бундай имкониятларни улар ўз амалиётларида сезишлари ва фойдаланишлари билан барча қонунлар ва ҳаётий омилларга қиёслаб баҳо беришлари самарали ҳулосалар қилиш учун асос бўлади.

Яна бир муҳим масала, судьяликка танлаб олинаётган номзодлар рўйхати олдиндан оммавий ахборот воситаларида, эълон қилиниши мақсадга мувофиқ, токи аҳоли улардан хабардор бўлсин ва ҳар бир фуқаро эътирози бўлса, уни билдириш имкониятига эга бўлсин. Баъзи ривожланган мамлакатлардаги бундай тажрибага ижобий ёндашиш маъқул бўларди.

Хорижий тажрибага кўра, судья маълум ёшга, айтайлик 65 ёшга тўлгандан кейин истеъфодаги фахрий судьялар сафига кириши, демак судьялик унвони сақланиб қолади. Бундан ташқари, бир қанча давлатларда истеъфодаги судьялар йилда икки ойгача муддатга Олий суд Раисининг таклифига кўра судьялик лавозимида хизмат қилиб муайян суд ишларини кўришга чорланиши ва бунинг учун иш ҳақи олиши мумкин.

Амалиётда яна бир қанча долзарб масалалар, жумладан вояга етмаганлар содир этган жиноятларнинг терговини ҳамда хусусий айбловга ва маъмурий жавобгарликка оид ишларни ҳал этиш тартибини соддалаштириш, кабилар ўз ечимини анчадан буён кутмоқда.

Шунингдек, Суд ҳокимиятини мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини чинакам химоя қилишга қодир бўлган одил судловнинг мустақиллигини таъминлашга қаратилган суд-ҳуқуқ ислохотлари, шубҳасиз, судьянинг шахси билан чамбарчас боғлиқдир. Суд ҳокимиятининг ҳуқуқий ва ташкилий институтларини шакллантириш, хусусан судьялик лавозимларига кадрларни танлаш ва лавозимларга тайинлаш мураккаб жараён ҳисобланади.

Шу жиҳатдан мазкур хорижий мамлакатларнинг суд тизимида тўхталиб ўтсак, Судьялар мустақиллиги кафолатларига оид энг асосий қоидалар кўпгина давлатлар (Франция Конституцияси 64-моддаси, Италия Конституцияси 101-моддаси, Испания Конституцияси 117-моддаси, ГФР Асосий қонуни 92-моддаси, Литва Конституцияси 144-моддаси, Япония Конституцияси 76-моддаси) конституциялари қатори [11] Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 112-моддасида ҳам кўрсатиб ўтилган. Ушбу моддада судьялар мустақиллиги, фақат қонунга бўйсунishi, судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашишга йўл қўйилмаслиги ва бундай аралашиш қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлиши, судьялар дахлсизлиги қонун билан кафолатланиши белгиланган. Айнан Конституцияда келтирилган судьялар мустақиллиги мазмунан кенг бўлиб, қуйидаги элементларни ўз ичига олади: Кўпгина хорижий давлатлар қонунчилигида суд корпусига таъсир ўтказиш мумкин бўлган ҳолатлар кўрсатиб ўтилган: ижтимоий, сиёсий ёки партиявий, корпоратив, социал ва бошқалар [12]. Судьялар ўзларининг процессуал фаолиятини суд тизмига ташқаридан, яъни қонун

чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятларнинг, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмалари, мансабдор шахс ва фуқароларнинг аралашмаслиги таъминланган шароитларда амалга оширадилар. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш жараёнига ташқаридан аралашмаслик айрим хорижий давлатлар қонунчилигида алоҳида, мукаммал кўрсатилган. Судьяларнинг ички (суд тизимининг ички факторларидан) мустақиллиги. Судья одил судловни амалга ошириш жараёнида процессуал нуқтаи назаридан бошқа судлов ҳайъатлари судьяларидан (судлов ҳайъати, раёсат), суд маслаҳатчиларидан, суд раиси ва судьялардан, биринчи инстанция суди судьялари бошқа инстанция судьяларидан, юқори турувчи суд судьялари ва халқ маслаҳатчиларидан мустақил фаолият олиб борадилар. Чунки Ўзбекистон Республикасида барча судьялар бир хил мақомга эга эканлиги “Судлар тўғрисида”ги Қонуннинг 60-моддасида [13] кўрсатиб ўтилган. Шунингдек, ишларни судда кўришда судьялар суд мажлиси иштирокчиларининг фикрларидан (прокурор, ҳимоячи, судланувчи, даъвогар, жавобгар ва ҳ.к.), ҳуқуқий низони ҳал этиш учун тегишли қонун нормаларини танлашда ҳам мустақилдирлар. Судьялар мустақиллиги категориясининг тўртинчи элементи уларнинг шахс сифатидаги маънавий, руҳий мустақиллигидир. Кўпгина ҳолларда судьялар мустақиллигини амалга оширишда судьяларнинг маънавий -ҳуқуқий онги даражаси ҳам катта аҳамиятга эга Ҳуқуқий низоларни ҳолисона ва адолатли ҳал этилиши судьяларнинг маънавий сифатлари, ўзларининг процессуал фаолиятларига ноқонуний аралашшга қарши тура билиш қобилиятлари билан аниқланади.

Хулоса қилиб айтганда, қонунларимизда тартибга солиш зарур бўлган, тергов-суд амалиётида учраётган айрим муаммоларни собитқадамлик билан ҳал этиш ҳозирги долзарб вазифадир. Қонун ҳам, унинг амалиёти ҳам, жамиятда рўй берадиган ҳар қандай низо, айниқса жиноий қилмиш бўйича суднинг қарори ҳам адолатли бўлишига эришиш халқ осойишталигининг муҳим кафолатидир. Бу йўлда барчамиз баҳоли қудрат ўз ҳиссамизни қўшишимиз, бурчимизни ҳалол бажаришимиз, масъулиятимизни унутмаслиги талаб қилинади.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2020 йилнинг 24 июльдаги ПФ-6034-сонли фармони. <https://lex.uz/docs/4910826>. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. PF-6034 of July 24, 2020 "On additional measures to further improve the activities of the courts and increase the efficiency of justice.")
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш ҳамда суд тизимида коррупциянинг олдини олиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги 2020 йил 7 декабрда қабул қилинган ПФ-6127-сонли фармони. <https://lex.uz/docs/5146554>. (2. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. PF-6127 of December 7, 2020 "On measures to ensure the true independence of judges and increase the effectiveness of prevention of corruption in the judiciary.")
3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. 29.12.2020. (Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. 29.12.2020).
4. Tulaganova Gulchehra, Tadjibaeva Albina. The Role and Importance of Anti-Corruption Researching International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE) ISSN: 2278-3075, Volume-9, Issue-1, November 2019 <https://doi.org/10.35940/ijitee.A9159.119119>.
5. Gulchehra Tulaganova, Some issues of observance of international legal norms of fight against legalization of criminal incomes in the Republic of Uzbekistan. Jour of Adv Research in Dynamical & Control Systems, Vol. 12, Special Issue-02, 2020. DOI: 10.5373 / JARDCS / V12SP2 / SP20201054.

6. Гулчехра Тулаганова. Коронавирус пандемиясига қарши кураш шароитида иқтисодиёт асосларига қарши айрим жиноятлар хусусида. Юридик фанлар ахборотномаси 2020 Махсус сон. -Б.187-191. (Gulchexra Tulaganova. On some crimes against the fundamentals of economics in the context of the fight against the coronavirus pandemic. Legal Science Bulletin 2020 Special Issue. -p.187-191). <https://tsul.uz/files/pdf/vestnik2020.pdf>.
7. Tadjibaeva Albina. Some Issues Of The Defense Function In Criminal Proceedings In The Appointment Of Forensic Psychiatric Examination In The Republic Of Uzbekistan. Jour of Adv Research in Dynamical & Control Systems, Vol. 11, Issue-07, 2019.
8. Таджибаева Альбина Юлдашбаевна. Теоретический анализ уголовно-процессуальных функций. «Ҳуқуқий тадқиқотлар» электрон журнали 3 (SPECIAL 2). Б. 319-326. (Tadjibaeva Albina Yuldashbaevna. Theoretical analysis of criminal procedural functions. Electronic Journal of Legal Research 3 (SPECIAL 2). -p.319-326 <https://tadqiqot.uz/wp-content/uploads/2020/04/huquq-2020-SI/huquq-2020-SI-3.pdf>).
9. Безнасюк А.С., Рустамов Х.У. Судебная власть: учебник для вузов.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2002. –Б.182. (Beznasyuk A.S., Rustamov X.U. Judicial power: textbook for universities.- М.: UNITI-DANA, Law and law, 2002. –P.182.)
10. Терёхин В.А. Самостоятельность судебной власти и независимость судей как гарантия прав граждан. //Государство и право . -2001.-№8. –Б.42-50. Радутная Н.В. О независимости судей. // Законность. -1998. -№11. –Б.10. (Teryoxin V.A. Self-determination of the judiciary and the independence of the judiciary as a guarantee of civil rights. // State and law. -2001.-№8. –B.42-50. Radutnaya N.V. O nezavisimosti sudey. // Lawfulness. -1998. -№11. –P.10.)
11. Безнасюк А.С., Рустамов Х.У. Судебная власть: учебник для вузов. –М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2002. –Б.187. (Beznasyuk A.S., Rustamov X.U. Sudebnaya vlast: uchebnik dlya vuzov. –М.: UNITI-DANA, Zakon i pravo, 2002. –B.187.)
12. Радутная Н.В. О независимости судей. // Законность. -1998. -№11. –Б.10. (Radutnaya N.V. O nezavisimosti sudey. // Lawfulness. -1998. -№11. –P.10)

**ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
ЖУРНАЛИ**
6 ЖИЛД, 3 СОН

**ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ
ИССЛЕДОВАНИЙ**
ТОМ 6, НОМЕР 3

**JOURNAL OF LAW
RESEARCH**
VOLUME 6, ISSUE 3

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000